

Briuselis, 2015 m. balandžio 30 d.
(OR. en)

8351/15

AUDIO 9
DIGIT 23
COEST 127
CONSOM 69
JAI 256

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 8115/15 AUDIO 8 DIGIT 17 COEST 121 CONSOM 65 JAI 242

Dalykas: Būsima Europos audiovizualinė politika kuriant bendrąją skaitmeninę rinką. Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos veikimas dabartinės geopolitinės padėties kontekste
– *Politiniai debatai*
(Vieši debatai pagal Tarybos darbo tvarkos taisyklių 8 straipsnio 2 dalį [pirmininkaujančios valstybės narės siūlymu])

Pasikonsultavusi su Audiovizualinių klausimų darbo grupe pirmininkaujanti valstybė narė parengė pridedamą diskusijoms skirtą dokumentą, kuriuo bus remiamasi 2015 m. gegužės 18–19 d.

Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto (EYCS) tarybos posėdyje vyksiančių politinių debatų metu.

**Būsima Europos audiovizualinė politika kuriant bendrąją skaitmeninę rinką.
Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos veikimas dabartinės geopolitinės padėties
kontekste**

Pirmininkaujančios valstybės narės parengtas diskusijoms skirtas dokumentas

Bendroji informacija

1. Perėjimo prie skaitmeninių technologijų ir jo sukulto transformuojančio poveikio visų rūšių žmogaus veiklai svarba yra pripažinta ES aukščiausiu politiniu lygmeniu, todėl būtina parengti išsamią strategiją siekiant gauti didžiausią galimą naudą iš šių pokyčių. Toliau sparčiai vykstanti žiniasklaidos konvergencija pramonei ir vartotojams atveria naujų galimybių, o politikos formuotojams ir reguliavimo institucijoms iškelia naujų uždavinių.
2. Bendrosios skaitmeninės rinkos sukūrimas tapo vienu iš svarbiausių Komisijos prioritetų. Tai patvirtina Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija, kurios priėmimo datą Komisija numatė gegužės 6 d. Pasak Komisijos Pirmininko Jeano-Claude'o Junckerio, šios naujos susietos bendrosios skaitmeninės rinkos ir jos strategijos dalis yra ir „sėkminga Europos žiniasklaidos ir turinio pramonė“. Skaitmeninė aplinka turėtų būti palanki vartotojams ir turėtų būti grindžiama tokiais principais kaip „informacijos laisvė, žiniasklaidos laisvė ir pliuralizmas, interneto atvirumas ir kultūrų bei kalbų įvairovė“, kartu užtikrinant viešojo intereso tikslus, susijusius su saugumu ir stabilumu.
3. Tai reiškia, kad piliečiams turi būti sudaromos palankesnės sąlygos naudotis kultūriniu požiūriu turtingu ir kokybišku turiniu, naujomis ir įvairiomis paslaugomis, taip pat turi būti sudaromos galimybės šiai pramonei augti, pasinaudojant tradicinės ir internetinės žiniasklaidos konvergencijos teikiama nauda, ir kartu turi būti užkertamas kelias netinkamam naudojimuisi laisvėmis, garantuotomis Europos audiovizualinės rinkos reglamentavimu, konkrečiai Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva (AŽPD)¹.

¹ Direktyva 2010/13/ES (OL L 95, 2010 4 15, p. 1).

4. Komisija šiuo metu peržiūrinėja AŽPD (atlieka vertinimą pagal Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą (REFIT))²; peržiūra turi būti užbaigta iki 2015 m. pabaigos. Atliekant šį vertinimą bus išnagrinėta, ar direktyva yra veiksminga konvergencinės žiniasklaidos kontekste, be kita ko, bus išnagrinėti sunkumai, kilę dėl dabartinių geopolitinių realijų.

Aplinkybės

5. Žodžio laisvė Europoje yra dėmesio centre. Viena vertus, jai kelia grėsmę tie, kurie norėtų užtildyti kritiškus balsus. Vien šiais metais buvome sausio mėn. Prancūzijos leidinio *Charlie Hebdo* redakcijoje įvykusio žiauraus išžudymo liudininkai ir balandžio mėn. įvykdyto kibernetinio išpuolio prieš Prancūzijos valstybinės televizijos tinklą *TV5 Monde*, kurį įvykdė grupuotei „Da'esh“ save priskiriantys asmenys, liudininkai. Kita vertus, žodžio laisve naudojamosi siekiant skleisti neapykantą kurstančias kalbas ir kelti grėsmę nacionaliniam saugumui bei viešajai tvarkai.
6. Žodžio laisvė nėra absoliuti. Ji apima ne tik teises, bet ir pareigas bei atsakomybę. Tarptautinė teisė draudžia karo propagandą ir neapykantos kurstymą. Valstybės turi teisę apriboti naudojimąsi žodžio laisve tada, kai tai kelia grėsmę nacionaliniam saugumui, teritoriniam vientisumui ar viešajai tvarkai³.

² Komisijos komunikatas dėl Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programos (REFIT), dok. 10648/14.

³ Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių paktas, 19–20 straipsniai. Europos žmogaus teisių konvencija, 10 straipsnis.

7. Ministrai prisimins Prancūzijos *Conseil d'État* (pranc. Valstybės taryba) 2004 m. sprendimą, kuriuo Prancūzijoje įsikūrusiai bendrovei EUTELSAT buvo nurodyta uždaryti su „Hezbollah“ susijusį kanalą *Al-Manar*⁴ dėl antisemitinio turinio transliavimo. Taip pat buvo byla dėl *Roj TV*⁵, Danijoje licenciją gavusio, bet turkų ir kurdų bendruomenėms Vokietijoje skirto kurdų kanalo, kurioje Europos Teisingumo Teismas nustatė, kad valstybėms narėms nedraudžiama priimti priemonės, nukreiptas prieš kitoje valstybėje narėje įsisteigusią transliuotoją, remiantis bendru įstatymu ir motyvuojant tuo, kad to transliuotojo vykdoma veikla ir tikslai prieštarauja draudimui pažeisti tautų tarpusavio supratimo principus. 2014 m. Danijos Aukščiausiojo Teismo sprendimu kanalo licencija atšaukta motyvuojant tuo, kad jis yra Kurdistano darbininkų partijos (PKK), kuri yra uždrausta Europoje, JAV ir Turkijoje, tribūna.
8. Rusijai įvykdžius agresiją Ukrainoje ir kariniams bei politiniams tikslams siekti panaudojus tiesiogiai ar netiesiogiai valdžiai priklausančią žiniasklaidą, dabar ES susiduria su realybe, kai žiniasklaida nebėra naudojama tik informuoti, šviesti ir linksminti. Žiniasklaida taip pat naudojama politiniams tikslams siekti, pavyzdžiui, silpninti Europos vienybę ir socialinę sanglaudą valstybėse narėse, manipuliuojant viešąja nuomone.
9. Europos Parlamentas⁶ griežtai pasmerkė agresyvią ir ekspansyvią Rusijos politiką, vertindamas ją kaip potencialią grėsmę pačiai ES. Rusijos skleidžiamos dezinformacijos pavojų pripažino ir Taryba (užsienio reikalai)⁷.

⁴ *Conseil d'État*, 2004 m. gruodžio 13 d. sprendimas Nr. 274757 (tik prancūzų kalba).

⁵ 2011 m. rugsėjo 22 d. Europos Teisingumo Teismo sprendimas sujungtose bylose C-244/10 ir C-245/10.

⁶ 2015 m. sausio 15 d. EP rezoliucija.

⁷ 2015 m. sausio 29 d. Tarybos išvados dėl Ukrainos
<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/01/council-conclusions-ukraine/>

10. Europos Vadovų Taryba pabrėžė, kad reikia duoti atkirtį Rusijos vykdomoms dezinformacijos kampanijoms, ir paprašė vyriausiosios įgaliotinės parengti veiksmų planą dėl strateginės komunikacijos⁸.

Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva, laisvas perdavimas ir jurisdikcijos klausimas

11. AŽPD preambulėje aiškiai nurodoma, kad „kilmės šalies principas turėtų būti laikomas pagrindiniu šios direktyvos principu, nes jis yra būtinas vidaus rinkai kurti“ (33 konstatuojamoji dalis). Paprasčiau tariant, tai reiškia, kad kiekvienas audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjas priklauso tik vienos ES valstybės narės jurisdikcijai. Tuo siekiama užtikrinti laisvą informacijos ir audiovizualinių programų vidaus rinkoje judėjimą ir teisinį tikrumą, kurio paslaugų teikėjams reikia tam, kad jie galėtų plėtoti naujus su tarpvalstybinėmis paslaugomis susijusius verslo modelius.
12. Direktyvoje nustatomos būtiniausios taisyklės, o valstybės narės gali priimti griežtesnes nacionalines taisykles, jei to pageidauja. Tačiau tos taisyklės gali būti taikomos tik jų jurisdikcijai priklausančioms paslaugų teikėjams. Išimtiniais atvejais, ypatingomis sąlygomis ir laikydamosi tam tikros tvarkos⁹ valstybės narės gali laikinai sustabdyti kitos valstybės narės televizijos programų retransliavimą, jei jos „akivaizdžiai, rimtai ir sunkiai“ pažeidžia nepilnamečių apsaugos taisykles ir taisykles, susijusias su neapykantos kurstymu.

⁸ 2015 m. kovo 20 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, EUCO 11/15.

⁹ Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 3 straipsnio 2 dalis.

Sunkumai

13. Be abejonų, tai, kad vadovautasi kilmės šalies principu, labai paskatino audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimo tarpvalstybiniu mastu laisvę, žinant, kad valstybėse narėse užregistruota 9000 kanalų, o beveik 2000 kanalų skirta kitoms valstybėms nei jų įsisteigimo valstybė¹⁰. Tuo aiškiai prisidėta prie didesnio žiniasklaidos pliuralizmo ir įvairesnių pasirinkimo galimybių vartotojams. Tačiau įgyvendinant direktyvą kartais kildavo tam tikrų problemų.
14. Dėl pasikeitusios saugumo padėties Sąjungoje aktualesni tapo du direktyvos aspektai: pirma, jurisdikcijos klausimas ne ES kilmės paslaugų, kurioms teikti licencija suteikta vienoje valstybėje narėje, tačiau jos skirtos kitos valstybės narės auditorijai, atveju ir, antra, procedūra, kurios valstybės narės turi laikytis tada, kai į jas nukreipiamas iš kitų valstybių narių gaunamas nepriimtinas turinys.
15. Pagal direktyvoje numatytą procedūrą neįmanoma skubiai reaguoti susidarius kritinei padėčiai televizijos programų transliavimo atveju ir ji gali užtrukti iki dviejų mėnesių. Užsakomųjų paslaugų atveju padėtis yra kitokia – yra numatyta skubos tvarka ir priimančiosios valstybės, norėdamos imtis veiksmų, gali remtis platesnio masto priežastimis, pavyzdžiui, dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo apsaugos, įskaitant nacionalinio saugumo ir gynybos užtikrinimą. 2014 m. lapkričio mėn. priimtose Tarybos išvadose¹¹ taip pat svarstomas diferencijuoto reglamentavimo reiškinys ir Komisijos prašoma įvertinti, ar šiuo metu taikomas užsakomųjų ir linijinių audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų reglamentavimo atskyrimas vis dar yra tikslingas skaitmeniniame amžiuje.

¹⁰ Europos audiovizualinė observatorija, *2014 m. leidinys*, p. 125.

¹¹ Tarybos išvados dėl Europos audiovizualinės politikos skaitmeniniame amžiuje (OL C 433, 2014 12 3, p. 2).

16. Yra atvejų, kai trečiosios valstybės kanalų licenciją valstybėje narėje turi subjektas, kuris nėra žiniasklaidos paslaugų teikėjas pagal AŽPD, t. y. jis nei vykdo veiksmingą tų kanalų turinio kontrolę, nei dalyvauja perdavimo veikloje; faktiškai tai fiktyvi bendrovė. Siekiant užtikrinti, kad laisve teikti paslaugas bendrojoje rinkoje naudotųsi tik tie žiniasklaidos paslaugų teikėjai, kurie yra tikrai įsisteigę ES pagal ES teisę, itin svarbu, kad visos valstybės narės tinkamai įgyvendintų AŽPD.
17. AŽPD suponuojama, kad programų turinys jau yra suderintas su licencijas išduodančios valstybės norminiais aktais ir jis neturėtų būti vėliau tikrinamas. Todėl tai reiškia, kad programas transliuojančios valstybės narės reguliavimo institucija atsako už užtikrinimą, kad jos jurisdikcijai priklausančių visų kanalų turinys (nesvarbu, kokia kalba) atitiktų nacionalinės teisės aktus ir AŽPD, ir prireikus už turinio atitikties stebėseną¹². Vis dėlto, ne visada tai gali būti praktiškai įmanoma.
18. Padėtis tampa dar sudėtingesnė, kai tai susiję su opiais nacionaliniais klausimais ir kai jurisdikciją turinti valstybė gali nevisiškai suprasti kultūrinį ir istorinį kontekstą. Pasiūlyta, kad atsižvelgiant į dabartinės geopolitinės aplinkybes (ir ne tik), programų turinys būtų analizuojamas žvelgiant tiek iš priimančiosios valstybės, tiek iš jurisdikciją turinčios valstybės perspektyvos. Tokiais atvejais, atrodo, akivaizdu, kad itin svarbu, jog atitinkamos reguliavimo institucijos glaudžiai ir veiksmingai bendradarbiautų.

¹² Šiame kontekste stebėseną reiškia jau perduoto turinio analizę ir jos nereikia painioti su cenzūra ar išankstiniu ribojimu, nes tai yra dar neperduoto turinio draudimas. Turinio stebėsenos reikia tam, kad būtų užtikrinta atitiktis, pavyzdžiui, reklamos, nepilnamečių apsaugos, Europos kūrinių kvotos taisyklėms ir t. t.

Ministrų debatai

19. Valstybės narės pareiškė pritarimą ir susidomėjimą diskusijomis apie svarbius ir konkrečius AŽPD aspektus, turinčius įtakos bendrosios skaitmeninės rinkos kūrimui. Pirmininkaujančios valstybės narės nuomone, svarbu politiniu lygmeniu aptarti direktyvos veikimą dabartinių geopolitinių iššūkių kontekste; tai susiję su žodžio laisve ir viešojo intereso tikslais, susijusiais su saugumu bei stabilumu.
20. Šie debatai yra itin svarbūs, kadangi atitinkamų valstybių narių ministrai, atsakingi už audiovizualinę politiką, turi nustatyti būsimos Europos reguliavimo politikos audiovizualinėje srityje pagrindines gaires.
21. Pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad politiniai debatai Taryboje rengiami pačiu laiku ir jų rezultatai bus labai vertingi šiuo metu atliekamam vertinimui pagal Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą (REFIT). Atsižvelgiant į pirmiau aptartus klausimus, ministrų prašoma atsakyti į šį klausimą:

Kalbant apie Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvą, kaip galime suderinti žodžio laisvę ir viešojo intereso tikslus, susijusius su saugumu bei stabilumu, kartu išlaikydami kultūriškai įvairią aukštos kokybės Europos audiovizualinę aplinką?

22. Be to, atsižvelgiant į Komisijos paskelbtą Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos priėmimą, ministrai taip pat gali, jei norėtų, atsakyti į tokį klausimą:

Kokių veiksmų reikėtų imtis siekiant užtikrinti, kad įgyvendinant bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją būtų propaguojamas kultūriškai įvairus aukštos kokybės audiovizualinis turinys?

Kalbėdami ministrai turėtų vadovautis pirmiau nurodytais klausimais; jie bus raginami pasisakyti spontaniškai (be išankstinio rašytinio pasirengimo) užduodant klausimus, komentuojant ir teikiant konkrečius pasiūlymus dėl būsimų veiksmų. Vyks viena apskritojo stalo diskusija, kurioje bus aptarti abu klausimai.

Kad savo nuomonę galėtų pareikšti visi ministrai, kalbai skirtas laikas bus daugiausia trys minutės.
